

Új influenza-világjárvány?

A 2008-2009-es „influenzaszezon” végén Dél-Kaliforniában két influenza betegről kiderült, hogy újfajta vírus betegítette meg őket. A vírus Mexikóban, majd az Egyesült Államokban és másutt hamarosan több száz megbetegedést okozott. Az Egészségügyi Világszervezet világjárványtól tart – a 20. századtól számítva ez lenne a negyedik. Az északi féltekén 2009 ősztől várhatók tömeges megbetegedések, de addigra a védőoltás is elkészülhet.

„A járvány márciusban kezdődött. A betegek kezdetben hidegrázásról és lázról panaszkodtak. Egészséges, fiatal felnőttek betegedtek meg, és az első áldozatok is közülük kerültek ki, halálukat szövődményes tüdőgyulladás okozta.” A beszámoló 1918-ból származik, de pontosan ráillik a 2009 tavaszán kitört járványra is. Nem véletlenül, mert 1918-ban (akárcsak 2009-ben) egyfajta sertésinfluenza ütötte fel a fejét. Másik neve ez volt: spanyolnátha.

Influenza-világjárványok

Az 1918 tavaszán kitört spanyolnáthajárvány világszerte legalább 20 millió halálos áldozatot szedett. Amilyen gyorsan jött, olyan gyorsan el is tűnt, de a „sertésinfluenza” vírusa – megszelídülve – köztünk maradt. Új változatai eddig kétszer okoztak nagyobb riadalmat (1976-ban és 1988-ban), de az akkor felbukkant vírusok nem vagy alig terjedtek emberek között. A 2009-ben azonosított vírus viszont képes emberről emberre átadódni.

Az alapvetően új vírusváltozat megjelenése miatt, amellyel szemben a lakosság ma még teljesen védtelen, az egész világon felszökhet az influenzás megbetegedések száma.

A változékony influenzavírus

Az influenza kórokozója a legváltozékonyabb vírusok egyike. Belsejében az örökítő anyag rendszerint nyolc különálló RNS-molekula formájában van jelen. Ha történetesen egyszerre több influenzavírus fertőzi meg ugyanazt a vadkacsát, sertést vagy embert, újfajta influenzavírusok keletkezhetnek, amelyekben eredetileg különálló vírusokhoz tartozó RNS szálak (gének) csomagolódnak be egy közös burokba. A most feltűnt vírustörzsből nem kevesebb mint négy vírus genetikai anyaga találkozott: két sertés-, egy emberi és egy madárinfluenza-vírusé.

Az influenzavírus külső burka két fontos fehérjét hordoz: a H-t (hemagglutinin) és az N-et (neuraminidáz). A H fehérje a gazdasejt felismerésében, az N a megfertőzött sejtől való kiszá-

A „sertésinfluenza” vírusa ugyanúgy cseppfertőzéssel terjed, emberről emberre, mint a szokásos influenzajárványok kórokozója

badulásban segíti a vírust. A most terjedő „mexikói” vírust sokszor H1N1-ként emlegetik, mivel mindkét fehérje „legősibb”, elsőként leírt, a spanyolnátháéval azonos típusát hordozza. Sajnos ez nem jelenti azt, hogy a más H1N1 törzsek ellen hatásos védőoltások védenének ellene.

Tünetek, szövődmények

Az influenza sokkal súlyosabb betegség, mint a közönséges nátha. Tünetei távolról sem olyan változékonyak, mint a vírus maga. Valamennyi típusára hidegrázás, láz, torokfájás, izomfájdalom, fejfájás, köhögés, gyengeség és általános rossz közérzet jellemző. A tünetek a fertőződés után egy-két nappal alakulnak ki, és néhány napig tartanak. A súlyos szövődmények közül leggyakoribb a tüdőgyulladás. Ennek nem kórokozója, de előkészítője

Ez a tájékoztató nem helyettesíti az orvosi kezelést. A betegek számára készített másolatoktól eltekintve felhasználása csak a kiadó írásos hozzájárulása nyomán engedélyezett.

az influenzavírus, amely a tüdőt védő nyák- és csillóréteg megbontásával egyengeti az utat a nyomában járó baktériumok előtt.

A mexikói influenzajárványról érkező első hírek azt mutatták, hogy az új vírus különösen súlyos influenzát okoz viszonylag sok halálos kimenetelű szövődménnyel, a más országokban előfordult megbetegedések azonban eddig nem voltak súlyosak.

Terjedés, megelőzés

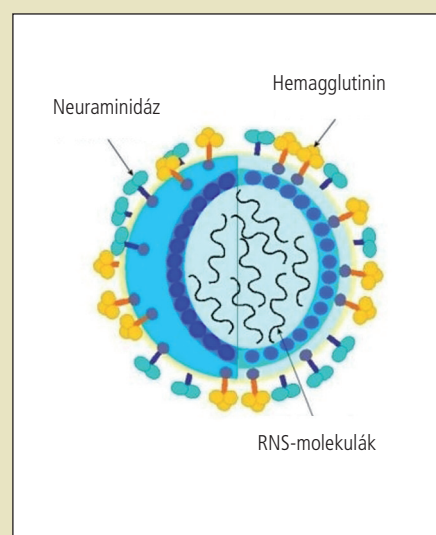
Az újfajta influenzát élő sertéstől elvben meg lehet kapni, de jól megfőzött vagy megsütött serteshústól nem.

Az új influenzavírus, miként rokonai, főleg olyan közösségekben terjed, ahol

sok ember van együtt kis helyen: tömegközlekedési eszközökön, zsúfolt üzletekben, iskolákban, munkahelyeken. Cseppfertőzéssel adódik át, ez ellen a szájat és az orrot takaró maszk hatásos védelmet jelent. Aki influenzázás, ne menjen közösségbe, feküdjön ki a betegségét, a környezete érdekében is. Ma még nincs védőoltás az új kórokozóval szemben, és a meglévő oltóanyagok nem vagy csak csekély mértékben nyújtanak védelmet ellene.

Kezelés

Az új influenzavírus ellen két vírusellenes szer is hatásosnak látszik: a kórokozó N (neuraminidáz) enzimjét gátló oseltamivir (Tamiflu) és zanami-

Az influenzavírus vázlatos szerkezete

vir (Relenza). Az előbbiből napi 2 tablettát kell bevenni, az utóbbiból inhalációs készülékkel naponta 2 adagot a tüdőbe juttatni 5 napon át.

Bebizonyosodott, hogy gyorsabb és enyhébb a betegség lefolyása, ha valamelyik készítménnyel mindjárt a tünetek megjelenése után kezelni kezdik a beteget. Fontos a láz csillapítása, a megfelelő folyadékpótlás. Az antibiotikumok az influenzavírusra egyáltalán nem hatnak, de a szövődményként fellépő tüdőgyulladás megelőzéséhez és kezeléséhez rájuk is szükség lehet.

Táblázat. Influenza világgjáványok 1918-tól napjainkig

Név	Kitörés éve	A vírus típusa	Halálos áldozatok száma
Spanyolnátha	1918	H1N1	>20 millió
Ázsiai influenza	1957	H2N2	1–4 millió
Hongkongi influenza	1968	H3N2	700 000–1 millió
Orosz influenza*	1977	H1N1	?
Mexikói influenza	2009	H1N1	20–101+

* Korhoz kötött világgjávány: csak a gyermekeket és a 23 évesnél fiatalabbakat érintette világgjáványszerű mértékben

+ 2009. május 3-áig; a felső érték a meg nem erősített eseteket is tartalmazza